

UNIVERZITA SV. CYRILA A METODA V TRNAVE
FAKULTA SOCIÁLNYCH VIED

P O S U D O K

oponenta vedeckej monografie - habilitačnej práce:

VÝZVY NAPLŇANIA ROZVOJOVÉHO POTENCIÁLU TICHOMORSKÝCH DEMOKRACIÍ

Autor práce: *PhDr. Tatiana TÖKÖLYOVÁ, PhD.;*
Vydavateľ: *Central European Institute, Bratislava 2019;
ISBN 978-80-89581-09-2;*
Oponent: *Prof., h.c., doc. Mgr. Peter Juza, PhD., CSc.;*
Fakulta sociálnych vied
Univerzita sv. Cyrila a Metoda v Trnave;
(*peter.juza@umc.sk*)

Habilitačná práca má predstavovať najvyššiu úroveň vedeckej práce, ktorou autor(ka) dokumentuje svoju samostatnú vedeckú činnosť, ako aj schopnosť vedecky spracovať zvolenú problematiku medziodborovým prístupom s prezentáciou konkrétnych riešení a záverov.

K jej imanentným znakom nepochybne patrí vysoká úroveň analýzy a syntézy poznatkov s koncipovaním koncíznych, ale pri tom aj primerane zovšeobecňujúcich záverov.

Po preštudovaní textu: *Výzvy naplňania rozvojového potenciálu tichomorských demokracií* autorky *PhDr. Tatiany Tökölyovej, PhD.*, konštatujem, že habilitantke sa predloženým textom uvedené poznatky podarilo naplniť.

Pri hodnotení použitej metodológie - ako oponent - konštatujem, že autorkou zvolený metodologický prístup a postup plne korešponduje s obsahovým zameraním monografie - habilitačnej práce. Metodologický rámec je v texte pregnantne definovaný.

Oceňujem snahu habilitantky o hlbší analytický prístup, či schopnosť koncipovať vlastné syntetické závery a nie deskripciu notoricky známych faktov.

Predkladaná monografia - *habilitačná práca* - tak predstavuje nielen ambiciózny pokus o odraz kontinuálneho vedeckého bádania autorky *PhDr. Tatiany Tökölyovej, PhD.*

Text publikácie je spracovaný prehľadne a jednotlivým (*pestrým*) témam je venovaná primeraná pozornosť.

Práve pestrosť spracovaných tém je prínosom, pretože čitateľovi ponúka možnosť uvedomiť si množstvo súvislostí, ktoré je potrebné brať do úvahy vždy, keď sa zaoberáme problematikou *demokracie*.

K posudzovanej práci *PhDr. Tatiany Tökölyovej, PhD.*, si dovoľujem akcentovať, že problematika štúdia a výskumu politických systémov (*všeobecne*) je mimoriadne zaujímavou (*aktuálnou*) a súbežne modernisticky-príťažlivou témou pre viaceré oblasti vedy, teda nielen pre vedy spoločenské, ktoré reflektujú na politické myslenie toho, ktorého výseku dejín ľudstva, ktoré bolo (*vtedy a aj dnes*) schopné koexistovať na istých písaných a nepísaných

pravidlách, ktoré odrážali historicko-vývojové zákonitosti (*od partikularizmu, až po napríklad holizmus*).

Hlavným cieľom posudzovanej práce PhDr. *Tatiany Tökölyovej, PhD.*, je: „...vytvorenie analyticko-kritického pohľadu na najdôležitejšie aspekty a prvky demokratizačných procesov politických systémov skúmaných krajín v rozvojovom kontexte...“, tak ako to - korektne - formuluje sama autorka (s.9).

Autorka posudzovaného textu tak akosi efektívne poukazuje na neviditeľnú čiaru oddeľujúcu tradičné myslenie a reálnu kultúru obyvateľstva na strane „a“, a nami chápanej „možno liberálnej“ demokracie na strane „b“ - v geopolitickom kontexte.

Jasne stanovené ciele, logická a prehľadná štruktúra práce, spoločne s precíznou a kontinuálnou prácou vyústili v koncízny a vnútorne konzistentný celok.

Ako som už uviedol skôr, ale považujem to za dôležité zopakovať, ciele, metodológia, metodologické východiská a jednotlivé kroky svojho výskumu autorka naformulovala jasne a prijateľne.

Aj samotná štruktúra textu je prijateľná - z pohľadu posudzovateľa - bez pripomienok.

Za vrchol textu možno považovať kapitoly č. 4: **Regionálne výzvy a limity liberálnej demokracie** (ss.86-113) a č.5: **Skúmanie procesu demokratizácie na vybraných príkladoch** (ss.114-151), kde sa potvrdzuje fakt úspešnej (ko)existencie hybridných politických systémov.

Autorka sa nepriamo (čo oceňujem) dopracovala k záverom R. Dahla a jeho konceptu *polyarchie*, teda že:

1. neexistuje akási jednotná, unifikovaná a bezchybne (*ideálna*) fungujúca demokracia;
2. demokracia je určitý zjednocujúci úbor noriem, väzieb a konaní, ktoré sa opierajú o systém konkrétnych hodnôt;
3. domorodé tradície sa nám nemusia páčiť, argumenty o ich nevhodnosti môžu byť akokoľvek silné, ale realita potvrdzuje, že naše názory (*pohľad západnej demokracie*) nemusia byť tomto smere historologicky rozhodujúce.

Ako typ režimu môže byť polyarchia chápaná ako špecifický typ režimu správy súčasného štátu (*s charakteristikami, ktoré ju odlišujú od všetkých iných režimov, ktoré existovali do 19. storočia, taktiež od väčšiny súčasných režimov, ktoré vznikli v národných štátoch*). Tento rozdiel vzniká ako výsledok korelovania dvoch charakteristík.

V rámci nutnosti demokratického procesu, môže byť *polyarchia* vnímaná, ako smerovanie politických inštitútov, nutných k tomu, aby uspokojivo zaistili podmienky demokratickému procesu, keď sa takýto cieľ má realizovať na veľkom teritóriu, v rozsahu národného štátu. Téma posudzovanej vedeckej monografie - *habilitačnej práce*- naznačuje, že autorka sa rozhodla spracovať v našich podmienkach nezvyčajne rozsiahlu a široko koncipovanú problematiku *demokracie*, ktorej sa možno venovať z rôznych uhlov pohľadu. Podpora demokracie sa stala - čo práca reflektuje - dôležitou črtou medzinárodných vzťahov v posledných desaťročiach. Jednou z najdôležitejších otázok, ktorým čelia tichomorské demokracie, je, ako realizovať sľub demokracie na podporu inkluzívneho rozvoja. Je to priestor na diskusiu o prepojení medzi demokraciou, budovaním štátu a rozvojom.

Predložená práca je dôkazom, že jej autorka nielen reflektuje rozsah danej problematiky, ale zároveň sa orientuje v širokom spektre teoretických a metodologických prístupov jej skúmania.

Teoretické koncepcie demokracie, jej rôznych foriem a podôb spolu s procesmi (ne)participácie v demokratickom procese sú v súčasnosti aktuálne ako v rámci akademickej diskusie, tak aj v rámci reálnej politiky.

Posudzovaná práca profituje zo svojej pozitívnej logickej stránky a jej vnútornej štruktúry, ktorá umožňuje prepojenie teoretickej argumentácie s prepojením na jej praktickú aplikáciu.

V prípade, ak by sa autorka niekedy vrátila k aktualizácii (*novelizácii*) svojho textu, *navrhujem a odporúčam*, aby v prepracovanej verzii konkrétnejšie špecifikovala rozvojové ciele jednotlivých donorov a precizovala prípadné politické požiadavky na dosiahnutie týchto cieľov. Len túto časť potom textovať formulovať tak, aby nepôsobila voči celku akokoľvek rušivo.

Celkovú úroveň posudzovaného textu hodnotím pozitívne.

Práca je napísaná živým a kultivovaným jazykom.

Zoznam použitej literatúry, dokumentov, ako i precízne narábanie so všetkými prameňmi svedčia o zodpovednom prístupe k téme.

Autorka spracovala dostatočne kvalitný text a je potrebné konštatovať, že mnohé z tém, ktoré obsahuje monografia - *habilitačná práca* - obohacujú existujúcu akademickú diskusiu.

ZÁVER:

Posudzovaná práca - monografia - vyhovuje kritériám kladeným na habilitačnú prácu, a preto:

NAVRHUJEM a ODPORÚČAM,

aby jej autorke: ***PhDr. Tatiane Tökölyovej, PhD.,***
bola po úspešnej obhajobe udelená vedecko-pedagogická hodnosť:

„DOCENT“.

Trnava, 31. marca 2020

Podpis oponenta: